

Роль надійної прихильності до матері у розвитку дитини

Марія Чаусовська

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: chausovskamt@krok.edu.ua*

Ганна Склярєва

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: honcharovago@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9366-4591*

Сім'я, як найближче оточення, задовольняє потреби дитини у визнанні, прийнятті, захисті, емоційній підтримці і повазі. Якість задоволення цих базових потреб стає джерелом і умовою розвитку психіки дитини і визначає якісний зміст прихильності дитини до матері. Слідом за Д. Боулбі, М.А. Василенко, М. Ейнсворт, А. Реаном, під прихильністю ми розуміємо інтегративне утворення психіки дитини, що включає в себе її емоційний зв'язок з матір'ю, образ матері і першу соціальну поведінку, адресовану їй, що дає дитині відчуття близькості, безпеки, надійності відносин.

До кінця першого року життя прихильність дитини фіксується на конкретній людині, у більшості випадків, це мати. В результаті інтеріоризації відносин з нею складається робоча модель. Робоча модель – центральне поняття теорії прихильності, яке передбачає глибинну структуру самосвідомості або відношення. Робоча модель не усвідомлюється індивідом, але крізь неї сприймається і усвідомлюється власне Я і навколишній світ.

Відчуття прив'язаності до матері формується у дитини в період до трьох років, і пов'язане з загальним емоційним розвитком у родинних умовах. Унікальність взаємин матері і маленької дитини полягає в тому, що в ній відбувається структуризація психіки дитини і формується її суб'єктивний досвід. Для повноцінного розвитку дитина, безумовно, повинна мати можливість, поряд з любов'ю до батьків, пережити і виразити сильні почуття: лють, ненависть і розчарування [1].

Ставлення матері до дитини формує, за А. Адлером, життєвий стиль дитини, який визначається вже до її п'ятирічного віку і практично не змінюється надалі [2].

Діти вкрай чутливі до того, хто і як за ними доглядає, але ще більше вони потребують збереження сформованої прихильності. Тривала розлука з матір'ю в ранньому дитинстві супроводжується нестерпною сепараційною тривою. Реальна втрата матері, сприймається дитиною як гостре горе, з типовими для нього фазами – протесту, відчаю і відчуженням [3].

М. Кляйн [4] і У. Біон [5] зазначали, що вирішальна роль в успішності дитячого розвитку належить матері, оскільки вона повинна інтрапсихічно прийняти спроектовані на неї агресивні афекти немовляти, зрозуміти їх і знову

повідомити їй про це вербально і невербально. Дане повідомлення повинне супроводжуватися чуйною поведінкою в прийнятній дозованій формі відповідно до її віку. Таку здатність матері У. Біон описує як функцію «контейнування» в прийнятній дозованій формі відповідно до віку дитини.

Аналіз глибинно-орієнтованих теорій розвитку дозволяє стверджувати, що прихильність дитини до матері – це двосторонній процес, результатом якого є формування готовності емоційно реагувати на матір, її образ. Перша форма соціальної поведінки адресована їй. Згодом прихильність виступає як базова соціальна установка по відношенню до матері, виявляючись і в інших соціальних контактах. Таким чином, прихильність є першим етапом соціалізації і чинником, який здійснює вплив на даний процес.

Список використаних джерел

1. Еріксон Е., *Життєвий цикл: епігенез ідентичності* 1995. No 1, С. 105-114.
2. Адлер А., *Виховання дітей* 1998. С. 416.
3. Боулби Дж., *Прив'язаність* 2003. С. 477.
4. Melanie Klein., *The Psycho-Analysis of Children* 1997. P. 117-121.
5. Bion W., *Language and the schizophrenic*. In: Klein M., Heimann P., Money-Kyrle R. E. (eds.) *New directions in psycho-analysis*. Basic Books, N.Y.